

BODIL CEBALLOS
Riksdagsledamot (MP)
Utrikesutskottet

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2011-01-21

Dnr 050-1537-2010/11

Stockholm 2011-01-21

Granskning av regeringens hantering av återtagandeavtalet med Irak

Enligt uppgifter läckta av Wikileaks har det visat sig att Carl Bildt och Tobias Billström hösten 2007 diskuterat svensk invandring kopplat till öppnande av ambassad i Bagdad med USA:s ambassadör. Den argumentation som fördes utgick från att det skulle vara omöjligt för Sverige att upprätta en ambassad i Bagdad om man inte också hade en överenskommelse med den irakiska regeringen om återsändande av irakier som inte fått uppehållstillstånd i Sverige. Enligt utrikesminister Carl Bildt ska det ha varit av största betydelse för Sverige att åstadkomma ett återvändandeavtal med Irak utifrån bl.a. följande grunder:

"Utan ett regelverk för att skicka tillbaka tillståndslösa skulle invandringsproblemet skena okontrollerat i ett land med nio miljoner invånare", ska Bildt ha konstaterat enligt dokumentet.

Ministrarna ska enligt amerikanerna dessutom ha påpekat att de flyktingar som anlant till Sverige efter 2003 var svårare att integrera i samhället, eftersom de kom "blottställda, lågutbildade, och utan yrkes- eller språkkunskaper".

"Bildt och Billström nämnde också flera mycket uppmärksammade hedersrelaterade mord som utlöst fler krav från svenska folket på hårdare invandringspolitik."

Den argumentation våra ministrar använder är både oacceptabel och respektlös och den tyder snarare på att ministrarna anammat den främlingsfientliga retoriken istället för att stå upp för asylrätten och mänskliga rättigheter. Resultatet av deras agerande, d.v.s. återtagandeavtalet, är dock ännu värre. Det innebär nämligen i praktiken att människor som har skyddsbehov nekas uppehållstillstånd i Sverige eftersom de i teorin har möjlighet att flytta till/gömma sig i någon annan del av Irak. Det vi i svensk asylrätt kallar internt flyktalternativ.

Den irakiska regeringen och den svenska har tolkat avtalet olika och den irakiska regeringen har vid ett flertal tillfällen vädjat till Sverige att inte tvångsutvisa irakier eftersom de irakiska myndigheterna inte har förmåga att skydda de återvändande. Därmed faller möjligheten till internt flyktalternativ. Grundförutsättningen för att Irak ska kunna uppfylla sina folkrättsliga förpliktelser att skydda sin egen befolkning

och därmed även avtalet finns alltså inte. Migrationsminister Billström anser trots Iraks uppfattning att Sverige inte har något ansvar för vad som händer med de personer som skickas tillbaka så fort de passerat irakisk gräns. Detta trots att vi fått se upprepade exempel på att människor tvingats fly vidare, förföljs eller t.o.m. mördats.

Irak är ett land som får stort bistånd från Sverige och det är därför naturligt att vi också har en ambassad i landet. När Sverige öppnar en ambassad i ett annat land ska det utgå från Sveriges behov av att ha en närvaro i landet. Att villkora öppnandet av en ambassad med att landet i fråga skriver under ett avtal att återta hemvändande flyktingar får naturligtvis inte förekomma.

Nämnda återtagandeavtal har varit omdiskuterat både innan det tillkom och sedan därefter. Att påtryckningar av något slag förekom för att få den irakiska regeringen att gå med på avtalet, trots att t.ex. den kurdiska regeringen inte accepterade det, har för oss som följt ärendet varit uppenbart. Både ambassad och bistånd kan ha varit sådana påtryckningsmedel. I diskussioner med Tobias Billström har dock kopplingen till påtryckningar av något slag förnekats.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag att Konstitutionsutskottet granskar om regeringens hantering av ambassadens öppnande i Bagdad skett i form av "byteshandel" med den irakiska regeringen och om återtagandeavtalet som sådant kan anses vara förenligt med folkrätten, i huvudsak asylrätten, då Irak så tydligt talat om att de inte klarar av att skydda de hemvändande.

Bodil Ceballos, Riksdagsledamot (MP)